

- מאז שהייתי ילד קטן הייה לי קשר מיוחד לינו. אהבתי אותו, תמיד שמחנו להפגש ותמיד הייה לנו מעניין ביחד. הוא השפיע רבות על עיצוב אישיותי ודעותי.
- אך היום ברצוני לספר על פן אחר של ינו שנתגלה לי רק לאחרונה.
- לאחר שנפל "מסך הברזל" בשנת 1990 ביקר נשיא צ'כוסלובקיה ואצלב האבל בירושלים. לרגל ביקורו נערך כינוס של יהדות צ'כוסלובקיה בבנייני האומה בירושלים. להפתעתי ואצלב האבל הזכיר בנאומו את ינו שהייה נער צעיר בתקופת השואה כדוגמא לעוצמתה של הרוח האנושית.... בהמשך ביקר בישראל ראש ממשלת סלובקיה וגם הוא הזכיר את ינו.
  - כששאלתי את ינו על כך הוא – הגיב בביטול והתחמק מתשובה.
  - לפני כשנתיים וחצי ינו הסכים להתראיין ליד-ושם. כשצפיתי בראיון הבנתי שלמרות יחסו המבטל והמזלזל באות הגבורה שקיבל מהצ'כים – מדובר בגיבור אמיתי.
  - באופן מקרי ינו מצא עצמו מחוץ לגטו אופולה בפולין כאשר הגרמנים חיסלו את יהודי הגטו בריות. ינו הצליח לשרוד מחוץ לגטו. זה אינו דבר של מה בכך. יש לנו עדויות רבות על יהודים שיצאו מגטאות בפולין אך הוסגרו ע"י האוכלוסיה הפולנית. יש לא מעט סיפורים על יהודים שיצאו מהגטו אך הגיעו למסקנה שלא יוכלו לשרוד מחוץ לגטו וחזרו אליו.
  - ינו הצליח לשרוד מחוץ לגטו ולעשות את כל הדרך מפולין בחזרה לסלובקיה ברגל תוך כדי גילוי חוכמה, תושייה ועוז רוח כשהוא נער בן כ- 16 בלבד.
  - דוגמאות:
- ❖ ינו מחליף את הבגדים והנעליים המשובחים שאביו קנה לו לקראת הגירוש מסלובקיה בבגדי איכר מרופטים ובנעליים בלוייות.
  - ❖ במהלך הנדודים בפולין, לפני שהוא ניגש לבקש אוכל הוא צופה על הכפר וניגש רק לאחר שהגברים יצאו לעבודה, כשהוא מעדיף לפנות לנשים זקנות שלא יכולות לרוץ מהר כמוהו והן גם יותר רחמניות.
  - ❖ "פוכוולן יזוס קריסטוס" (יבורך ישו הצלוב) כך פונה ינו כשהוא מבקש אוכל.
  - ❖ הוא לומד לבכות ולהזיל דמעות – זה עוזר לקבל אוכל.
  - ❖ כששואלים אותו למעשיו – הוא מספר שהוא עזר לאביו לכרות עצים, האב נהרג והוא הולך חזרה הביתה.
  - ❖ השפה הפולנית שבפיו מעורבת בסלובקית. ינו מוצא סיפור כיסוי גם לזה. הוא מספר שבא מכפר קטן באזור הגבול בין סלובקיה לפולין שהשפה שם היא תערובת של שתי השפות.
  - ❖ הוא לומד להסתיר את העובדה שהוא מבין מעט ידיש – וכשפונים אליו בגרמנית הוא עושה עצמו לא מבין.
- במהלך הנדודים פעמיים ינו נופל בידי גרמנים. ובשתי הפעמים – תוך גילוי יוזמה רבה ועוז רוח ינו מצליח להימלט!
  - בהמשך הוא מסתתר בסלובקיה, ולקראת סוף המלחמה הוא מצטרף לפרטיזנים יהודים שפועלים בהרים.
  - מפקד הפרטיזנים היהודים הוא זה שהמליץ על כך שינו יקבל אות גבורה – וכך הגיע סיפורו המדהים לידיעתם של נשיא צ'כיה וראש ממשלת סלובקיה.
  - אנו נפרדים היום, לא רק מאדם אנושי, חם ואוהב – אלא גם מגיבור אמיתי!